

▼B**EIROPAS CENTRĀLĀS BANKAS REGULA (ES) Nr. 795/2014****(2014. gada 3. jūlijs)****par sistēmiski nozīmīgu maksājumu sistēmu pārraudzību****(ECB/2014/28)***1. pants***Priekšmets un piemērošanas joma**

1. Šī regula nosaka SNMS pārraudzības prasības.
2. ECB Padome pieņem lēmumu, ar ko nosaka maksājumu sistēmas, uz kurām attiecas šī regula, to operatorus un kompetentās iestādes. Šo sarakstu publicē ECB interneta vietnē un atjaunina katru reizi, kad tas tiek grozīts.
3. Maksājumu sistēma ir SNMS, ja: a) par to kā par sistēmu saskaņā ar Direktīvu 98/26/EK var paziņot dalībvalsts, kuras valūta ir euro, vai tās operators ir reģistrēts euro zonā, t.sk veicot uzņēmējdarbību, izmantojot filiāli, ar kuras palīdzību tiek nodrošināta sistēmas darbība; un b) kalendāra gada laikā tiek izpildīti vismaz divi no šiem nosacījumiem:
 - i) apstrādāto maksājumu euro kopējā dienas vidējā vērtība pārsniedz 10 mljrd. euro;
 - ii) kopējie apstrādātie euro maksājumi atbilst vismaz vienam no šiem kritērijiem:
 - 15 % no euro maksājumu kopējā daudzuma Savienībā,
 - 5 % no euro pārrobežu maksājumu kopējā daudzuma Savienībā,
 - 75 % tirgus daļa no euro maksājumu kopējā daudzuma dalībvalsts, kuras valūta ir euro, līmenī;
 - iii) tās pārrobežu darbības (t. i. dalībnieki, kas reģistrēti valstī, kas nav SNMS operatora valsts, un/vai pārrobežu saiknes ar citām maksājumu sistēmām) saistītas ar piecām vai vairāk valstīm un veido vismaz 33 % no kopējā šīs SNMS apstrādāto maksājumu euro kopējā daudzuma;
 - iv) to izmanto citu FTI norēķiniem.

▼B

▼ M1

Atbilstību SNMC kritērijiem nosaka reizi gadā.

3.a Saskaņā ar 2. punktu pieņemts lēmums ir spēkā līdz tā atcelšanai. Maksājumu sistēmas, kurai noteikta atbilstība SNMC kritērijiem, pārbaudes pārskatīšanu veic reizi gadā, lai pārbaudītu, ka tā joprojām atbilst kritērijiem, uz kuru pamata noteikta šāda atbilstība.

4. SNMS operatori pastāvīgi sadarbojas ar kompetento iestādi, lai nodrošinātu SNMS, kuru operatori tie ir, atbilstību 3.–21. pantā izklāstītajām prasībām, t.sk. attiecībā uz to noteikumu, procedūru, procesu un regulējuma kopējo efektivitāti. SNMS operatori arī sadarbojas ar kompetento iestādi, lai sistēmiskā līmenī sekmētu plašāko uzdevumu veicināt maksājumu sistēmu raitu darbību.

▼ B*2. pants***Definīcijas**

Šajā regulā:

- 1) “maksājumu sistēma” ir vismaz trīs dalībnieku, neskaitot norēķinu banku, centrālo darījumu partneru, klīringa iestāžu vai netiešo dalībnieku iespējamo dalību, oficiāla vienošanās, kura paredz kopējus noteikumus un standartizētas procedūras pārvedumu rīkojumu izpildei dalībnieku starpā;
- 2) “pārveduma rīkojums” ir pārveduma rīkojums, kas definēts Direktīvas 98/26/EK 2. panta i) punkta pirmajā ievilkumā;
- 3) “sistēmiskais risks” ir risks, ka dalībnieka vai SNMS operatora saistību neizpildes rezultātā SNMS citi dalībnieki un/vai SNMS operators, pienākot to saistību izpildes termiņam, nespēs tās pildīt, negatīvajai ietekmei, radot iespējamu finanšu sistēmas stabilitātes vai uzticības finanšu sistēmai apdraudējumu;
- 4) “SNMS operators” ir juridiska persona, kas saskaņā ar tiesību aktiem atbild par SNMS darbības nodrošināšanu;
- 5) “kompetentā iestāde” ir Eurosistēmas centrālā banka, kuras primārā pārraudzības atbildība noteikta saskaņā ar 1. panta 2. punktu;
- 6) “Eurosistēmas SNMS” ir SNMS, kura pieder un kuras darbību nodrošina Eurosistēmas centrālā banka;
- 7) “juridiskais risks” ir likumu vai noteikumu piemērošanas dēļ radies risks, kura rezultātā parasti rodas zaudējumi;

▼ B

- 8) “kreditrisks” ir risks, ka darījuma partneris, kas ir dalībnieks vai cita persona, nebūs spējīgs pilnībā izpildīt savas finanšu saistības, iestājoties to izpildes termiņam, vai citā laikā nākotnē;
- 9) “likviditātes risks” ir risks, ka darījuma partnerim, kas ir dalībnieks vai cita persona, nebūs pietiekami daudz līdzekļu, lai pilnībā izpildītu savas finanšu saistības, iestājoties to izpildes termiņam, lai gan nākotnē tam varētu būt pietiekami daudz līdzekļu, lai to izdarītu;
- 10) “operacionālais risks” ir risks, ka informācijas sistēmu vai iekšējo procedūru nepilnību, cilvēku kļūdu, vadības kļūdu vai traucējumu, ko izraisījuši ārējie notikumi vai ārpakalpojumu pakalpojumu sniedzēji, rezultātā samazināsies, pasliktināsies vai pārtrūks SNMS sniegtie pakalpojumi;
- 11) “turēšanas risks” ir risks ciest zaudējumus par turējumā esošiem aktīviem finanšu aktīvu konta turētāja vai apakšturētāja maksātne-spējas, nevērības, krāpšanas, sliktas pārvaldības vai nepietiekamas uzskaites dēļ;
- 12) “ieguldījumu risks” ir SNMS operatora vai dalībnieka zaudējumu risks, SNMS operatoram ieguldot savus vai dalībnieka līdzekļus, piem., nodrošinājumu;
- 13) “tirgus risks” ir zaudējumu risks bilances un ārpusbilances posteņos tirgus cenu izmaiņu rezultātā;

▼ M1

- 14) “atlikto neto norēķinu sistēma” ir sistēma, attiecībā uz kuru neto norēķinus centrālās bankas naudā veic iepriekš noteikta norēķinu cikla beigās, piem., darbadienas beigās vai tās laikā;

▼ B

- 15) “pārrobežu nodrošinājums” ir nodrošinājums, attiecībā uz kuru no tās valsts viedokļa, kurā aktīvus pieņem kā nodrošinājumu, vismaz viens no šādiem elementiem ir ārvalstu: a) nominācijas valūta; b) valsts, kurā atrodas aktīvi; vai c) valsts, kurā reģistrēts emitents;
- 16) “pārrobežu maksājums” ir maksājums dažādās valstīs reģistrētu dalībnieku starpā;
- 17) “finanšu tirgus infrastruktūra” (FTI) ir dalībnieču iestāžu, t. sk. sistēmas operatora, daudzpusēja sistēma, kuru izmanto maksājumu, vērtspapīru, atvasināto instrumentu vai citu finanšu darījumu klīringam, norēķiniem vai grāmatošanai;

▼ **M1**

- 18) “tiešais dalībnieks” ir juridiska persona, kurai ir līgumattiecības ar SNMS operatoru, uz kuru attiecas SNMS noteikumi, kurai atļauts nosūtīt pārveduma rīkojumus sistēmai un kura no tās var saņemt pārveduma rīkojumus;
- 18.a) “netiešais dalībnieks” ir juridiska persona, kurai nav tiešas piekļuves SNMS pakalpojumiem un uz kuru parasti tieši neatiecas SNMS noteikumi, un kuras pārveduma rīkojumu klīringu, norēķinus un iegrāmatošanu SNMS veic ar tiešā dalībnieka palīdzību. Netiešajam dalībniekam ir līgumattiecības ar tiešo dalībnieku. Attiecīgās juridiskās personas var būt vienīgi:
- i) kredītiestādes, kas definētas Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 575/2013 ⁽¹⁾ 4. panta 1. punkta 1) apakšpunktā;
 - ii) ieguldījumu sabiedrības, kas definētas Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2004/39/EK ⁽²⁾ 4. panta 1. punkta 1) apakšpunktā;
 - iii) jebkurš uzņēmums, kura galvenais birojs ir ārpus Savienības un kura funkcijas atbilst i) un ii) apakšpunktā definēto Savienības kredītiestāžu vai ieguldījumu sabiedrību funkcijām;
 - iv) valsts iestādes un valsts garantēti uzņēmumi, kā arī centrālie darījuma partneri, norēķinu aģenti, klīringa iestādes un sistēmu operatori, kā definēts Direktīvas 98/26/EK 2. panta c), d), e) un p) apakšpunktā;
 - v) maksājumu iestādes un elektroniskās naudas iestādes, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2015/2366 ⁽³⁾ 4. panta 4) punktā un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/110/EK ⁽⁴⁾ 2. panta 1) punktā;

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 575/2013 (2013. gada 26. jūnijs) par prudenciālajām prasībām attiecībā uz kredītiestādēm un ieguldījumu brokeru sabiedrībām, un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 648/2012 (OV L 176, 27.6.2013., 1. lpp.).

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2004/39/EK (2004. gada 21. aprīlis) par finanšu instrumentu tirgiem, ar ko groza Padomes Direktīvu 85/611/EEK un 93/6/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2000/12/EK un atceļ Padomes Direktīvu 93/22/EEK (OV L 145, 30.4.2004., 1. lpp.).

⁽³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2015/2366 (2015. gada 25. novembris) par maksājumu pakalpojumiem iekšējā tirgū, ar ko groza Direktīvas 2002/65/EK, 2009/110/EK un 2013/36/ES un Regulu (ES) Nr. 1093/2010 un atceļ Direktīvu 2007/64/EK (OV L 337, 23.12.2015., 35. lpp.).

⁽⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/110/EK (2009. gada 16. septembris) par elektroniskās naudas iestāžu darbības sākšanu, veikšanu un konsultatīvu uzraudzību, par grozījumiem Direktīvā 2005/60/EK un Direktīvā 2006/48/EK un par Direktīvas 2000/46/EK atcelšanu, (OV L 267, 10.10.2009., 7. lpp.).

▼B

- 19) “valde” ir SNMS operatora valde vai padome, vai abas saskaņā ar nacionālajiem tiesību aktiem;
- 20) “vadība” ir izpilddirektori, t. i., valdes locekļi vienlīmeņa pārvaldes struktūrā, kuri pārvalda SNMS operatora ikdienas darbību, un SNMS valdes locekļi divlīmeņu pārvaldes struktūrā;
- 21) “ieinteresētās puses” ir dalībnieki, FTI, kuras ietekmē SNMS risku un atsevišķos gadījumos citi ieinteresētie tirgus dalībnieki;
- 22) “kreditriska pozīcija” ir summa vai vērtība, attiecībā uz kuru pastāv risks, ka dalībnieks nenorēķināsies pilnā apmērā, pienākot termiņam, vai vēlākā laikā;
- 23) “nodrošinājums” ir aktīvi vai trešās personas garantijas, kuras nodrošinājuma devējs izmanto, lai nodrošinātu saistību pret nodrošinājuma ņēmēju. Nodrošinājums ietver gan iekšzemes, gan pārrobežu nodrošinājumu;
- 24) “likviditātes sniedzējs” ir skaidrās naudas sniedzējs saskaņā ar 5. panta 3. punktu, 6. panta 5. punktu, 8. panta 1., 9. un 11. punktu vai aktīvu sniedzējs saskaņā ar 8. panta 4. punktu, t. sk. SNMS dalībnieks vai ārēja persona;
- 25) “ārkārtēji, bet iespējami tirgus apstākļi” ir visaptverošs vēsturisku un hipotētisku apstākļu kopums, t. sk. vismainīgākie laika posmi, kurus pieredzējuši SNMS apkalpotie tirgi;
- 26) “plānotais norēķinu datums” ir datums, kuru kā norēķinu datumu SNMS ievadījis pārveduma rīkojuma nosūtītājs;
- 27) “vispārējais uzņēmējdarbības risks” ir iespējamais SNMS finanšu pozīcijas apdraudējums tās ieņēmumu samazināšanās vai izdevumu palielināšanās dēļ, izdevumiem pārsniedzot ieņēmumus un rodoties zaudējumiem, kas jāsedz no kapitāla;
- 28) “atveseļošanas plāns” ir SNMS operatora izstrādāts plāns SNMS raitas darbības atjaunošanai;
- 29) “organizētas darbības izbeigšanas plāns” ir SNMS operatora izstrādāts plāns organizētai SNMS slēgšanai;
- 30) “būtisks” raksturo risku, atkarību un/vai izmaiņas, kas var ietekmēt struktūras spēju strādāt vai sniegt tās paredzētos pakalpojumus;
- 31) “attiecīgās iestādes” ir iestādes, kam ir likumīgas intereses piekļūt SNMS informācijai, lai pildītu tām likumos noteiktās prasības, piem., noregulējuma iestādes un galveno dalībnieku uzraudzības iestādes;

▼ B

- 32) “galvenais risks” ir risks, ka darījuma partneris zaudēs visu darījumā iesaistīto summu, t. i., risks, ka finanšu aktīva pārdevējs neatsaucami piegādās aktīvu, bet nesaņems maksājumu, vai risks, ka finanšu aktīva pircējs neatsaucami samaksās, bet nesaņems aktīvu;
- 33) “turētājbanka” ir banka, kura tur un aizsargā trešo personu finanšu aktīvus;
- 34) “norēķinu banka” ir banka, kurā atvērti norēķinu konti, kuros notiek no maksājumu sistēmas izrietošo saistību izpilde;
- 35) “*nostro* aģents” ir banka, kuru SNMS dalībnieki izmanto norēķiniem;
- 36) “vienpusējs maksājums” ir maksājums, kurā notiek tikai viens līdzekļu pārvedums vienā valūtā;
- 37) “divpusējs maksājums” ir maksājums, kurā notiek divi līdzekļu pārvedumi dažādās valūtās vērtību apmaiņas norēķinu sistēmā;
- 38) “nepareizā virziena risks” ir risks, kas rodas saistībā ar dalībnieku vai emitentu, ja šī dalībnieka sniegtais vai emitenta emitētais nodrošinājums ir cieši saistīts ar dalībnieka vai emitenta kredītrisku;
- 39) “darbadiena” ir darbadiena, kas definēta Direktīvas 98/26/EK 2. panta n) punktā;

▼ MI

- 40) “neatkarīgs direktors” ir valdes loceklis, kuram nav izpildfunkciju un kuram nav uzņēmējdarbības, ģimenes vai citu saikņu, kas rada interešu konfliktu attiecībā uz SNMS vai SNMS operatoru, to vairākuma akcionāriem, vadību vai dalībniekiem, un kuram nav bijis šādu saikņu divu gadu periodā pirms valdes locekļa pienākumu uzņemšanās;
- 41) “saistītais uzņēmums” ir uzņēmums, kurš kontrolē dalībnieku vai kuru kontrolē dalībnieks. Kontrolēšana attiecībā uz uzņēmumu ir: a) uzņēmuma balsstiesīgo vērtspapīru īpašumtiesības, kontrole vai turējums, kas aptver 20 % vai vairāk procentu no viena šādu vērtspapīru veida; vai b) uzņēmuma konsolidācija finanšu pārskatu sniegšanas vajadzībām;
- 42) “ārkārtas situācija” ir notikums, starpgadījums vai apstākļi, kas var izraisīt SNMS operāciju, pakalpojumu vai funkciju zudumu vai traucējumus, tostarp, traucējot vai neļaujot veikt galīgo norēķinu;

▼M1

- 43) “finanšu saistības” ir juridiskas saistības, kas pēc pārveduma rīkojumu ievades SNMS rodas dalībnieku starpā SNMS ietvaros vai dalībnieku un SNMS operatora starpā;
- 44) “korigējošs pasākums” ir jebkura veida, ilguma vai smaguma pakāpes īpašs pasākums vai darbība, kuru kompetentā iestāde nosaka SNMS operatoram un kuras mērķis ir labot neatbilstību 3.–21. panta prasībām vai novērst tās atkārtošanos.

▼B*3. pants***Juridiskā drošība**

1. SNMS operatoram jāizvērtē, vai visās attiecīgajās tiesību sistēmās piemērojami likumi nodrošina augstu noteiktības pakāpi un atbalsta SNMS aktivitāšu būtiskos aspektus.
2. SNMS operators nosaka SNMS noteikumus un procedūras un noslēdz līgumus, kas ir nepārprotami un atbilst piemērojamiem likumiem visās attiecīgajās tiesību sistēmās.
3. Par SNMS darbībai piemērojamiem likumiem, noteikumiem, procedūrām un līgumiem SNMS operators spēj skaidri un saprotami informēt kompetento iestādi, dalībniekus un attiecīgos gadījumos – arī dalībnieku klientus.
4. SNMS operators veic pasākumus, lai nodrošinātu, ka tā noteikumi, procedūras un līgumi ir spēkā visās attiecīgajās tiesību sistēmās un ka darbības, ko tas veic saskaņā ar šiem noteikumiem, procedūrām un līgumiem, netiks atzītas par spēkā neesošām, atceltas vai pārtrauktas.
5. SNMS operators, kurš veic uzņēmējdarbību vairāk nekā vienā tiesību sistēmā, identificē un samazina riskus, kas izriet no iespējamām tiesību normu kolīzijām.
6. SNMS operators pieliek vislielākās pūles, lai nodrošinātu SNMS noteikšanu saskaņā ar Direktīvu 98/26/EK.

*4. pants***Pārvaldība**

1. SNMS operators dokumentē mērķus, kas augstu prioritāti paredz SNMS drošībai un efektivitātei. Mērķiem nepārprotami jāatbalsta finanšu stabilitāte un sabiedrības citas attiecīgās intereses, t. sk. atvērti un efektīvi finanšu tirgi.

▼ M1

2. SNMS operators dokumentē efektīvu pārvaldības kārtību, kura nosaka skaidru un tiešu pienākumu un atbildības sadali. Šī kārtība ir pieejama kompetentajai iestādei, īpašniekiem un dalībniekiem. SNMS operators nodrošina, ka tās saīsināta versija ir pieejama publiski.

▼ B

3. Valdes funkcijas un atbildības jomas ir skaidri noteiktas. Valdes funkcijās un atbildībā jāietver sekojošais:

- a) skaidra SNMS stratēģisko mērķu noteikšana;
 - b) dokumentētu SNMS darbības procedūru noteikšana, t. sk. procedūras tās locekļu interešu konfliktu identificēšanai, risināšanai un pārvaldīšanai;
 - c) vadības locekļu efektīvas atlases, monitoringa un vajadzības gadījumā, atcelšanas nodrošināšana (izņemot Eurosistēmas SNMS);
 - d) piemērotas atbildības politikas, kas atbilst labākajai praksei un kuras pamatā ir ilgtermiņa sasniegumi, noteikšana (izņemot Eurosistēmas SNMS).
4. Valde vismaz reizi gadā izvērtē tās kopējo sniegumu, kā arī atsevišķu valdes locekļu sniegumu (izņemot Eurosistēmas SNMS).

▼ M1

5. Valdes sastāvs nodrošina integritāti un, izņemot Eurosistēmas SNMS, tajā pienācīgi apvienotas tehniskās prasmes, zināšanas un pieredze attiecībā uz SNMS un finanšu tirgu kopumā, ļaujot valdei pildīt tās funkcijas un pienākumus. Valdes sastāvs tāpat ir atkarīgs no kompetenču sadalījuma saskaņā ar nacionālajiem tiesību aktiem. Ja to atļauj nacionālie tiesību akti, valdē iekļauj valdes locekļus, kuriem nav izpildfunkciju, tostarp vismaz vienu neatkarīgu direktoru (izņemot Eurosistēmas SNMS).

▼ B

6. Vadības funkcijas, atbildības jomas un pakļautības kārtība ir skaidri noteikta. Vadības sastāvs nodrošina integritāti, un tajā pienācīgi apvienotas tehniskās prasmes, zināšanas un pieredze attiecībā uz SNMS un finanšu tirgu kopumā, ļaujot vadībai pildīt tās pienākumus saistībā ar SNMS operatora darbību un riska pārvaldību. Vadība pilda tās pienākumus, valdes vadībā nodrošinot, ka:

- a) SNMS operatora darbības atbilst tā mērķiem, stratēģijai un risku tolerancei;

▼B

- b) iekšējā kontrole un saistītās procedūras ir pienācīgi izstrādātas, izpildītas un pārraudzītas, lai sekmētu SNMS operatora mērķu sasniegšanu;
- c) uz iekšējo kontroli un saistītajām procedūrām attiecas regulāra pārskatīšana un testēšana, ko veic apmācīta un ar pietiekamu darbinieku skaitu nodrošināta riska pārvaldība un iekšējais audits;
- d) tā aktīvi iesaistās riska kontroles procesā;
- e) SNMS riska pārvaldības sistēmai ir piešķirti pietiekami līdzekļi.

7. Valde izveido un pārbauda dokumentētu riska pārvaldības sistēmu, kura:

- a) ietver SNMS operatora riska tolerances politiku;
- b) sadala pienākumus un atbildību par riska lēmumiem;
- c) nosaka lēmumu pieņemšanas kārtību krīžu un ārkārtas situācijās;
- d) nosaka iekšējās kontroles funkcijas.

▼M1

Valde nodrošina, ka pastāv skaidra un efektīva aizsardzība trīs jomās (operāciju veikšana, riska pārvaldība un iekšējais audits), kuru īstenošana ir skaidri savstarpēji nodalīta un kuru īstenotājiem ir pietiekamas pilnvaras, neatkarība, resursi un piekļuve valdei.

7.a Valde apstiprina lēmumus, kuriem ir nozīmīga ietekme uz SNMS riska profilu, un SNMS darbību regulējošos galveno risku dokumentus. Valde apstiprina un reizi gadā pārskata vismaz visaptverošas risku pārvaldības sistēmu, kas minēta 5. panta 1. punktā, operacionālā riska sistēmu un ar to saistīto darbības nepārtrauktības plānu, kas minēti, attiecīgi, 15. panta 1. punktā un 15. panta 5. punktā, atvēršanas un organizētas darbības izbeigšanas plānu un kapitāla plānu, kas minēti, attiecīgi, 5. panta 4. punktā un 13. panta 6. punktā, kredītriska sistēmu un likviditātes riska sistēmu, kas minētas, attiecīgi, 6. panta 1. punktā un 8. panta 1. punktā, nodrošinājuma sistēmu, kura paredzēta 7. pantā minēto risku pārvaldībai, SNMS ieguldījumu stratēģiju, kas minēta 14. panta 4. punktā, un kiberneturības sistēmu, kas minēta 15. panta 4. punkta a) apakšpunktā.

▼B

8. Valde nodrošina, ka attiecīgo SNMS ieinteresēto pušu likumīgās intereses tiek pienācīgi atspoguļotas nozīmīgākajos lēmumos, kas ietekmē SNMS tehnisko un funkcionālo struktūru, noteikumus un vispārējo stratēģiju, jo īpaši attiecībā uz klīringa un norēķinu kārtības izvēli, darbības struktūru, klīringam vai norēķiniem pakļauto produktu apjomu, kā arī tehnoloģijas un procedūru izmantošanu. Ar attiecīgajām ieinteresētajām pusēm un vajadzības gadījumā sabiedrību apspriežas pietiekamu laiku pirms šādu lēmumu pieņemšanas.

▼B*5. pants***Visaptverošas risku pārvaldības sistēma**

1. SNMS operators izveido un uztur pārliedcinošu riska pārvaldības sistēmu, lai visaptveroši identificētu, izmērītu, monitorētu un pārvaldītu riskus, kuri rodas SNMS vai kuri to apdraud. Riska pārvaldības sistēmu SNMS operators izvērtē vismaz reizi gadā. Riska pārvaldības sistēma:

a) ietver SNMS operatora risku tolerances politiku un piemērotus riska pārvaldības instrumentus;

b) sadala pienākumus un atbildību par riska lēmumiem;

c) nosaka lēmumu pieņemšanas kārtību ar SNMS saistītās ārkārtas situācijās, t. sk. ņemot vērā notikumus finanšu tirgos, kas var negatīvi ietekmēt tirgus likviditāti un finanšu sistēmas stabilitāti dalībvalstīs, kuru valūta ir euro un kurās reģistrēts SNMS operators vai kāds no dalībniekiem.

2. SNMS operators veicina to, ka dalībnieki un attiecīgos gadījumos to klienti pārvalda un ierobežo riskus, kurus tie rada SNMS vai kurus SNMS rada tiem. Attiecībā uz dalībniekiem šādi veicināšanas pasākumi ietver efektīvu, proporcionālu un preventīvu finanšu sodu režīmu vai zaudējumu savstarpējas sadales kārtību, vai abus kopā.

3. SNMS operators vismaz reizi gadā izvērtē būtiskos riskus, kurus savstarpējās atkarības dēļ citas struktūras, t. sk. FTI, norēķinu bankas, likviditātes sniedzēji un pakalpojumu sniedzēji, rada SNMS vai kurus SNMS rada tiem. SNMS operators izstrādā risku pārvaldības instrumentus, kas ir efektīvi un proporcionāli identificētajam riska līmenim.

▼M1

4. SNMS operators nosaka SNMS kritiskās operācijas un pakalpojumus. SNMS operators identificē konkrētus scenārijus, kuri tam var liegt iespēju bez pārtraukuma nodrošināt šīs kritiskās operācijas un pakalpojumus, un izvērtē visas iespējas atveseļošanai un, izņemot Eurosistēmas SNMS, organizētai darbības izbeigšanai. Kritiskās operācijas un pakalpojumus SNMS operators izvērtē vismaz reizi gadā. Pamatojoties uz šo vērtējumu, SNMS operators sagatavo funkcionētspējīgu plānu SNMS atveseļošanai un, izņemot Eurosistēmas SNMS, organizētai darbības izbeigšanai. Atveseļošanas vai organizētas darbības izbeigšanas plānā cita starpā iekļauj atveseļošanas un organizētas darbības izbeigšanas galveno stratēģiju kopsavilkumu, SNMS kritisko operāciju un pakalpojumu pārveidošanu, kā arī apraksta pasākumus, kas vajadzīgi galveno stratēģiju ieviešanai. SNMS operators vajadzības gadījumā sniedz attiecīgajām iestādēm informāciju, kas nepieciešama neregulējuma plānošanai.

▼ **M1***6. pants***Kredītrisks**

1. SNMS operators izveido efektīvu regulējumu, lai izmēritu, kontrolētu un pārvaldītu kredītriska pozīcijas attiecībā pret SNMS dalībniekiem un dalībnieku savstarpējās kredītriska pozīcijas, kuras rada SNMS maksājumu, klīringa un norēķinu procesi.

2. SNMS operators identificē visus kredītriska avotus. Kredītriska pozīciju aprēķināšana un monitoringa notiek visas dienas laikā, izmantojot savlaicīgu informāciju un piemērotus riska pārvaldības instrumentus.

2.a SNMS operators, kas ir atlikto neto norēķinu sistēmas operators, nodrošina, ka:

a) finanšu saistības rodas ne vēlāk kā tajā brīdī, kad pārveduma rīkojums ir iekļauts neto norēķinu pozīciju aprēķinā, kas pieejams katram dalībniekam; un

b) vēlākais a) apakšpunktā minētajā brīdī turējumā ir pietiekami daudz līdzekļu 3. un 4. punktā minēto izrietošo kredītriska pozīciju segšanai.

3. SNMS operators, t. sk. atlikto neto norēķinu sistēmas ar norēķinu garantiju operators, kuram SNMS operāciju laikā ir kredītriska pozīcija attiecībā pret SNMS dalībniekiem, savu kredītriska pozīciju pret katru dalībnieku sedz, izmantojot nodrošinājumu, garantijas fondus, pašu kapitālu (pēc tam, kad atskaitīta summa, kas paredzēta vispārējā uzņēmējdarbības riska segšanai) vai citus līdzvērtīgus finanšu līdzekļus.

4. SNMS operators, t. sk. tādas atlikto neto norēķinu sistēmas bez norēķinu garantijas operators, kurā dalībniekiem ir kredītriska pozīcijas, kuras izriet no SNMS maksājumu, klīringa un norēķinu procesiem, nosaka noteikumus vai noslēdz līgumus ar šiem dalībniekiem. Noteikumi vai līgumi nodrošina, ka dalībnieki nodrošina pietiekami daudz līdzekļu, kā minēts 3. punktā, lai segtu kredītriska pozīcijas, kas izriet no SNMS maksājumu, klīringa un norēķinu procesiem saistībā ar diviem dalībniekiem, kuriem kopā ar saistītajiem uzņēmumiem ir lielākā kopsavilkuma kredītriska pozīcija.

5. SNMS operators nosaka noteikumus un procedūras to zaudējumu segšanai, kas tieši izriet no viena vai vairāku dalībnieku saistību pret SNMS nepildīšanas. Šie noteikumi un procedūras nosaka to, kā sadala iespējamās nesegtos zaudējumus, t. sk. jebkuru līdzekļu, kurus SNMS var aizņemt no likviditātes sniedzējiem, atmaksu. Tie ietver SNMS operatora noteikumus un procedūras to finanšu līdzekļu, kurus SNMS izmantojusi stresa gadījumos, atjaunošanai 3. un 4. punktā noteiktajā līmenī.

▼B*7. pants***Nodrošinājums**

1. SNMS kā nodrošinājumu pieņem vienīgi šādus aktīvus: a) skaidro naudu; un b) aktīvus ar zemu kredītrisku, likviditātes risku un tirgus risku, t. i., aktīvus, attiecībā uz kuriem SNMS operators, balstoties uz pienācīgu iekšēju izvērtējumu, var uzskatāmi parādīt kompetentajai iestādei, ka tie aktīvi atbilst šādiem nosacījumiem:

- i) tos emitējis emitents ar zemu kredītrisku;
- ii) tie ir brīvi pārvedami un uz tiem neattiecas juridiski ierobežojumi vai trešo personu prasības;
- iii) tie ir valūtā, kuras risku pārvalda SNMS operators;
- iv) tiem ir uzticami cenas dati, kas tiek regulāri publicēti;
- v) tie nav pakļauti cita veida nozīmīgam nepareizā virziena riskam;
- vi) tos nav emitējis dalībnieks, kurš sniedz nodrošinājumu vai struktūra, kas ir daļa no grupas, kurā ietilpst šis dalībnieks, izņemot nodrošināto obligāciju gadījumā, ja nodrošinājuma pūlā esošie aktīvi ir pienācīgi nodalīti ar efektīva juridiskā regulējuma palīdzību un atbilst i)–v) apakšpunktā izklāstītajām prasībām.

Veicot i)–v) apakšpunkta iekšējo izvērtēšanu, SNMS operators nosaka, dokumentē un piemēro objektīvu metodoloģiju.

2. SNMS operators izstrādā un ievieš kārtību un procedūras, lai monitorētu katra par nodrošinājumu pieņemtā aktīvā kredītkvalitāti, tirgus likviditāti un cenu svārstīgumu. SNMS operators regulāri un ne retāk kā reizi gadā pārskata savas vērtēšanas kārtības un procedūras pietiekamību. Šāds izvērtējums tiek veikts arī katru reizi, notiekot būtiskām izmaiņām SNMS riska pozīcijā. SNMS operators vismaz reizi dienā nosaka sava nodrošinājuma tirgus cenu.

3. SNMS operators nosaka stabilus un konservatīvus diskontus un vismaz reizi gadā pārbauda tos, kā arī ņem vērā stresa periodus tirgū. Diskonta procedūras vismaz reizi gadā apstiprina darbinieki, kas nav darbinieki, kuri diskonta procedūras izstrādā un piemēro.

▼B

4. SNMS operators veic pasākumus, lai novērstu kādu aktīvu koncentrētus turējumus, ja tas var nozīmīgi ierobežot spēju šos aktīvus ātri realizēt bez ievērojamas negatīvas ietekmes uz cenu.
5. SNMS operators, kurš pieņem pārrobežu nodrošinājumu, identificē un mazina ar tā izmantošanu saistītos riskus, un nodrošina, ka pārrobežu nodrošinājums var tikt izmantots savlaicīgi.
6. SNMS operators izmanto efektīvu un operacionāli elastīgu nodrošinājuma pārvaldes sistēmu.
7. Šī panta 1. punkts neattiecas uz Eurosistēmas SNMS.

▼M1*8. pants***Likviditātes risks**

1. SNMS operators izveido visaptverošu sistēmu, lai pārvaldītu likviditātes riskus, ko rada SNMS dalībnieki, norēķinu bankas, *nostro* aģenti, turētājbankas, likviditātes sniedzēji un citas attiecīgās struktūras. SNMS operators nodrošina, ka dalībniekiem ir pieejami pienācīgi instrumenti savas likviditātes efektīvai pārvaldīšanai, kā arī monitorē un veicina vienmērīgu likviditātes plūsmu sistēmā.
2. SNMS operators ievieš operacionālus un analītiskus instrumentus, kas tam regulāri un savlaicīgi ļauj identificēt, izmērīt un monitorēt norēķinu un līdzekļu plūsmas, t. sk. dienas likviditātes izmantošanu.
 - 2.a SNMS operators, kas ir atlikto neto norēķinu sistēmas operators, nodrošina, ka:
 - a) finanšu saistības rodas ne vēlāk kā tajā brīdī, kad pārveduma rīkums ir iekļauts neto norēķinu pozīciju aprēķinā, kas pieejams katram dalībniekam; un
 - b) vēlākais a) apakšpunktā minētajā brīdī turējumā ir pietiekami daudz likvidu līdzekļu saskaņā ar 3.–6. punktu.
 3. SNMS operatora turējumā jebkurā laikā pēc finanšu saistību rašanās brīža ir pietiekami daudz likvidu līdzekļu visās valūtās, kurās tas veic savu darbību, vai SNMS operators nodrošina, ka pietiekami daudz šādu likvidu līdzekļu ir SNMS dalībnieku turējumā, lai tajā pašā dienā veiktu finanšu saistību norēķinus dažāda veida iespējamā stresa situācijās. Attiecīgos gadījumos tas ietver dienas vai vairākdienu norēķinus. Stresa scenāriji ietver: a) dalībnieka, kuram kopā ar saistītajiem uzņēmumiem ir lielākās kopsavilkuma finanšu saistības, saistību neizpildi ārkārtējos, bet iespējamajos tirgus apstākļos; un b) citus scenārijus atbilstoši 11. punktam.

▼ **M1**

4. Lai tāda dalībnieka, kuram kopā ar saistītajiem uzņēmumiem ir lielākās kopsavilkuma finanšu saistības, 3. punkta a) apakšpunktā noteiktajā saistību neizpildes gadījumā veiktu savlaicīgus finanšu saistību norēķinus, SNMS operatora, kurš veic vienus euro norēķinus, turējumā ir pietiekami daudz likvīdu līdzekļu atbilstoši 3. punktam, vai SNMS operators nodrošina, ka pietiekami daudz šādu likvīdu līdzekļu ir SNMS dalībnieku turējumā, šādā veidā:

- a) skaidra nauda Eurosistēmā; vai
- b) atbilstošs nodrošinājums, kas Eurosistēmas nodrošinājuma regulējumā noteikts Eiropas Centrālās bankas Pamatnostādņē (ES) 2015/510 (ECB/2014/60) ⁽¹⁾ un Eiropas Centrālās bankas Pamatnostādņē ECB/2014/31 ⁽²⁾, ja SNMS operators var uzskatāmi parādīt, ka šāds nodrošinājums ir nekavējoties pieejams un konvertējams skaidrā naudā, izmantojot iepriekš noteiktu finansēšanas mehānismu, uz kuru var paļauties pat tad, kad tirgū ir stresa periodi.

5. SNMS operatora, kurš veic vienus euro norēķinus, turējumā ir 3. punkta b) apakšpunktam atbilstoši papildu likvīdi līdzekļi, vai SNMS operators nodrošina, ka šādi līdzekļi ir tā dalībnieku turējumā, 4. punktā noteiktajos veidos vai kredībspējīgā komercbankā, kā kāds no šiem instrumentiem:

- a) tam paredzētas kredītlīnijas;
- b) tam paredzēti valūtas mijmaiņas darījumi;
- c) tam paredzēti repo darījumi;
- d) 7. panta 1. punkta prasībām atbilstoši aktīvi, kurus tur vērtspapīru kontu turētājs;
- e) ieguldījumi.

Visu šo instrumentu gadījumā skaidrai naudai ir jābūt pieejamai tik ātri, lai būtu iespējams veikt norēķinus tajā pašā dienā. SNMS operatoram jo īpaši jāvar uzskatāmi parādīt, ka bezskaidrās naudas instrumenti ir nekavējoties pieejami un konvertējami skaidrā naudā, izmantojot iepriekš noteiktu finansēšanas mehānismu, uz kuru var paļauties pat tad, kad tirgū ir stresa periodi.

SNMS operators, balstoties uz pienācīgu iekšēju izvērtējumu, ir gatavs uzskatāmi parādīt kompetentajai iestādei, ka komercbanka ir kredīspējīga.

⁽¹⁾ Eiropas Centrālās bankas Pamatnostādne (ES) 2015/510 (2014. gada 19. decembris) par Eurosistēmas monetārās politikas regulējuma īstenošanu (ECB/2014/60) (OV L 91, 2.4.2015., 3. lpp.).

⁽²⁾ Eiropas Centrālās bankas Pamatnostādne ECB/2014/31 (2014. gada 9. jūlijs) par papildu pagaidu pasākumiem attiecībā uz Eurosistēmas refinansēšanas operācijām un nodrošinājuma atbilstību, kā arī grozījumiem Pamatnostādņē ECB/2007/9 (OV L 240, 13.8.2014., 28. lpp.).

▼ M1

6. SNMS operators, kurš veic divpusējus vai vienpusējus norēķinus valūtās, kas nav euro, turējumā ir pietiekami daudz likvīdu līdzekļu atbilstoši 3. punktam, vai SNMS operators nodrošina, ka pietiekami daudz šādu likvīdu līdzekļu ir SNMS dalībnieku turējumā, 5. punktā noteiktajos veidos.

7. Ja SNMS operators 3. punktā norādītos aktīvus papildina ar citiem aktīviem, šie aktīvi pēc vajadzības ir tirgojami vai tiek pieņemti kā nodrošinājums (piem., kredītlīnijas, mijmaiņas darījumi vai repo darījumi) saistību neizpildes gadījumā pat tad, ja par to iepriekš nevar vienoties vai garantēt ārkārtējos, bet iespējamos tirgus apstākļos. Ja SNMS dalībnieks 3. punktā norādītos aktīvus papildina ar citiem aktīviem, SNMS operators nodrošina, ka šie citi aktīvi atbilst šī punkta pirmajā teikumā noteiktajām prasībām. Uzskata, ka aktīvi būs tikpat tirgojami un tiks pieņemti kā nodrošinājums, ja SNMS operators ņēmis vērā attiecīgās centrālās bankas noteikumus un praksi attiecībā uz nodrošinājuma atbilstību.

8. SNMS operators nedrīkst pieņemt, ka būs pieejams centrālās bankas kredīts ārkārtas gadījumiem.

9. SNMS operators ar pienācīgu rūpību pārbauda, vai katram, kurš sniedz SNMS likvīdos līdzekļus, kā minēts 3. punktā, ir: a) pietiekama un aktuāla informācija, lai apzinātu un pārvaldītu likviditātes riskus saistībā ar skaidrās naudas vai aktīvu sniegšanu; un b) spēja nodrošināt skaidro naudu vai aktīvus pēc vajadzības. SNMS operators vismaz reizi gadā izvērtē, vai tas ievērojis pienācīgas rūpības pienākumu. Vienīgi iestādes, kurām ir piekļuve emisijas centrālās bankas kredītam, tiek pieņemtas kā likviditātes sniedzējas. SNMS operators regulāri pārbauda SNMS procedūras piekļuvei tās likvīdajiem līdzekļiem.

10. SNMS operators, kuram ir piekļuve centrālās bankas kontiem, maksājumu pakalpojumiem vai vērtspapīru pakalpojumiem, izmanto šos pakalpojumus, ja tas ir praktiski iespējams.

11. SNMS operators, izmantojot stingrus stresa testus, nosaka SNMS likvīdo līdzekļu apjomu un regulāri pārbauda to pietiekamību, lai atbilstu 3. un 4. punkta prasībām. Veicot stresa testus, SNMS operators apsver dažāda veida attiecīgos scenārijus, tostarp viena vai vairāku dalībnieku saistību neizpildi vienā dienā un divās vai vairākās dienās pēc kārtas.

Apsverot šādus scenārijus, ņem vērā SNMS uzbūvi un darbību un pārbauda visas struktūras, kas var radīt būtiskus likviditātes riskus SNMS, t. sk. norēķinu bankas, *nostro* aģentus, turētājbankas, likviditātes sniedzējus un saistītās FTI. Vajadzības gadījumā scenāriji aptver vairāku dienu periodu.

▼ M1

12. SNMS operators dokumentē iemeslus to skaidrās naudas un citu aktīvu summu turēšanai, kuras ir SNMS operatora vai dalībnieku rīcībā, kā arī SNMS operatoram ir pienācīga ar to saistīta pārvaldības kārtība. SNMS operators ievieš skaidras procedūras savu stresa testu rezultātu paziņošanai valdei un izmanto šos rezultātus, lai novērtētu savas likviditātes risku pārvaldības sistēmas pietiekamību un veiktu pielāgojumus tajā.

13. SNMS operators nosaka skaidrus noteikumus un procedūras, kas pēc viena vai vairāku SNMS dalībnieku saistību neizpildes ļauj SNMS veikt tās pašas dienas un vajadzības gadījumā dienas vai vairākdienu finanšu saistību norēķinus. Šajos noteikumos un procedūrās:

- a) iekļauj neparedzētus un potenciāli nenodrošinātus likviditātes iztrūkumus;
- b) cenšas novērst finanšu saistību pārrēķinu, atsaukšanu vai tās pašas dienas norēķinu aizkavēšanos;
- c) norāda, kā skaidrās naudas un citu aktīvu kopapjomu, kas SNMS izmantoti stresa gadījumā, atjaunot līdz apmēram, kas vajadzīgs saskaņā ar 3.–5. punktu.

▼ B*9. pants***Galīgais norēķins**

SNMS operators nosaka noteikumus un procedūras, kas ļauj galīgo norēķinu veikt ne vēlāk kā plānotās norēķinu dienas beigās.

*10. pants***Naudas norēķini****▼ M1**

1. SNMS operators, kurš veic vienpusējus norēķinus euro, nodrošina, ka galīgais norēķins notiek centrālās bankas naudā. SNMS operators, kurš veic citas SNMS norēķinus, pat ārkārtas situācijas gadījumā tiecas nodrošināt, ka šāda cita SNMS veic galīgo norēķinu.

▼ B

2. SNMS operators, kurš veic divpusējos norēķinus vai vienpusējos norēķinus valūtās, kas nav euro, nodrošina, ka galīgais norēķins notiek centrālās bankas naudā, ja tas ir praktiski un iespējams.

3. Ja centrālās bankas nauda netiek izmantota, SNMS operators nodrošina, ka naudas norēķini notiek, izmantojot norēķinu aktīvus ar zemu kredītrisku un likviditātes risku vai bez tiem.

▼B

4. Ja norēķins notiek komercbanku naudā, SNMS operators monitorē, pārvalda un ierobežo kredītriskus un likviditātes riskus, kas rodas saistībā ar komerciālām norēķinu bankām. Jo īpaši SNMS operators ievieš un monitorē striktu kritēriju ievērošanu attiecībā uz tā norēķinu bankām, kuros cita starpā ņem vērā to regulējumu un uzraudzību, kredībspēju, kapitalizāciju, pieeju likviditātei un operacionālo uzticamību. SNMS operators arī monitorē un pārvalda kredītrisku un likviditātes risku koncentrāciju SNMS komerciālajās norēķinu bankās.

5. Ja SNMS operators naudas norēķinus veic pats savā uzskaitē, tas minimizē un strikti ierobežo savus kredītriskus un likviditātes riskus.

6. Ja norēķins notiek komercbanku naudā, SNMS operatora juridiskās vienošanās ar komerciālajām norēķinu bankām skaidri nosaka:

- a) kad sagaidāms, ka notiks norēķins individuālu norēķinu banku uzskaitē;
- b) ka pēc norēķinu veikšanas pārvedumi ir galīgi;
- c) ka saņemtie līdzekļi tiek pārvesti cik drīz vien iespējams un vismaz līdz dienas beigām.

*11. pants***Maksājums pret maksājumu**

SNMS operators, kurš izmanto maksājums pret maksājumu mehānismu, novērš galveno risku, nodrošinot, ka galīgais norēķins par vienu saistību notiek tikai tad, ja noticis arī galīgais norēķins par otru saistību. Šis noteikums jāievēro neatkarīgi no tā, vai norēķins notiek bruto vai neto un tikai tad, kad ir nodrošināts norēķina galīgums.

*12. pants***Dalībnieka saistību neizpildes noteikumi un procedūras**

1. SNMS operators SNMS noteikumos un procedūrās nosaka dalībnieka saistību neizpildes definīciju, kura iekļauj vismaz dalībnieka nespēju pildīt savas finanšu saistības, pienākot to termiņam, t. sk. operacionālu iemeslu dēļ, dēļ līguma nosacījumu neievērošanas, vai maksātnespējas procedūras uzsākšanas pret šādu dalībnieku. SNMS operators nošķir automātisku un izvēles saistību neizpildi. Izvēles saistību neizpildes gadījumā SNMS operators norāda, kurai struktūrai ir tiesības pieņemt šo lēmumu. SNMS operators šo definīciju pārskata vismaz reizi gadā.

▼B

2. SNMS operatoram ir saistību neizpildes noteikumi un procedūras, kas tam ļauj pildīt saistības dalībnieka saistību neizpildes gadījumā un kas paredz resursu atjaunošanu pēc saistību neizpildes. Noteikumos un procedūrās nosaka vismaz:

- a) darbības, kuras SNMS operators var veikt saistību neizpildes gadījumā;
- b) vai šādu darbību veikšana ir automātiska vai izvēles un līdzekļus, ar kuru palīdzību šī izvēle tiek realizēta;
- c) iespējamās pārmaiņas SNMS operatora normālajā norēķinu praksē, lai nodrošinātu savlaicīgus norēķinus;
- d) maksājumu pārvaldību apstrādes dažādās fāzēs.
- e) darbību iespējamo kārtību;
- f) iesaistīto pušu, t. sk. saistības pildošo dalībnieku, lomas, pienākumus un atbildību.
- g) citus mehānismus, kurus aktivizē saistību neizpildes ietekmes ierobežošanai.

3. SNMS operators ir gatavs īstenot saistību neizpildes noteikumus un procedūras, t. sk. jebkuras tā noteikumos paredzētās atbilstošās izvēles procedūras. SNMS operators t. sk. nodrošina, ka: a) tam ir operacionālā kapacitāte, t. sk. labi apmācīts personāls pietiekamā skaitā, 2. punktā minēto procedūru savlaicīgai īstenošanai; un b) SNMS noteikumos un procedūrās iekļautas dokumentācijas, informācijas un komunikācijas vajadzības un, ja iesaistīta vairāk nekā viena FTI vai iestāde, koordinācijas vajadzības.

4. SNMS operators publisko 2. punktā minētos savu noteikumu un procedūru galvenos aspektus, kas ietver vismaz:

- a) apstākļus, kuros tiks veiktas darbības;
- b) to, kurš veiks šīs darbības;
- c) veicamo darbību apjomu;
- d) mehānismus, lai attiecinātu SNMS operatora saistības pret dalībniekiem, kuri pilda savas saistības.

▼B

5. SNMS operators 2. punktā minētos SNMS noteikumus un procedūras pārbauda un pārskata vismaz reizi gadā, kā arī pēc jebkurām būtiskām pārmaiņām SNMS, kuras ietekmē šos noteikumus un procedūras. Šādās pārbaudēs un pārskatīšanās SNMS operators iesaista SNMS dalībniekus un attiecīgās ieinteresētās puses.

▼M1*13. pants***Vispārējais uzņēmējdarbības risks**

1. SNMS operators izveido spēcīgas pārvaldības un kontroles sistēmas, lai identificētu, monitorētu un pārvaldītu vispārējos uzņēmējdarbības riskus, t. sk. zaudējumus uzņēmējdarbības stratēģijas sliktas izpildes dēļ, skaidrās naudas negatīvas plūsmas, kā arī negaidītus un pārmērīgi lielus darbības izdevumus.

2. SNMS operatoram ir funkcionētspējīgs atveseļošanas un, izņemot Eurosistēmas SNMS, organizētas darbības izbeigšanas plāns, kā paredzēts 5. panta 4. punktā.

3. SNMS operators nosaka 2. punktā minētā plāna īstenošanai vajadzīgo aktīvu summu, ņemot vērā savu vispārējo uzņēmējdarbības riska profilu un laiku, kas vajadzīgs atveseļošanai un/vai organizētai darbības izbeigšanai attiecībā uz SNMS kritiskajām operācijām un pakalpojumiem. Šīs summa ir līdzvērtīga vismaz sešu mēnešu kārtējiem darbības izdevumiem.

4. Lai SNMS operators varētu turpināt darbību un sniegt pakalpojumus, 3. punktā minētās summas segšanas vajadzībām SNMS operatora turējumā ir likvidi neto aktīvi, kurus finansē ar kapitāla, piem., parasto akciju, atklāto rezervju vai citas paturētās peļņas, palīdzību. Šie aktīvi papildina līdzekļus, kas tiek turēti, lai nodrošinātos pret dalībnieku saistību neizpildi vai citiem riskiem, uz kuriem attiecas 6. un 8. pants. Lai izvairītos no divkāršām kapitāla prasībām, var iekļaut kapitālu, kurš tiek turēts saskaņā ar starptautiskajiem uz risku pamatotajiem kapitāla standartiem.

5. Šī panta 4. punktā minētie aktīvi, kuri tiek turēti, lai nodrošinātos pret vispārējo uzņēmējdarbības risku, ir pietiekami likvidi un ar pietiekami augstu kvalitāti, lai tie būtu savlaicīgi pieejami, un tos nodala no aktīviem, kuri tiek turēti ikdienas darījumu operācijām. SNMS operatoram jābūt spējīgam realizēt aktīvus, kuri tiek turēti, lai nodrošinātos pret vispārējo uzņēmējdarbības risku, ar nelielu negatīvu ietekmi uz cenu vai bez tās, lai tas varētu turpināt darbību un sniegt pakalpojumus, arī ciešot vispārējos uzņēmējdarbības zaudējumus.

▼M1

6. SNMS operatoram ir funkcionētspējīgs kapitāla plāns papildu kapitāla piesaistīšanai, ja tā kapitāls samazinās līdz 3. punktā norādītajai summai vai ir mazāks par to.
7. Šī panta 3.–6. punkts neattiecas uz Eurosistēmas SNMS.

▼B*14. pants***Turēšanas un ieguldījumu risks**

1. SNMS operators savus un dalībnieku aktīvus tur uzraudzītās un regulētās iestādēs (turpmāk – “finanšu aktīvu kontu turētāji”), kas piemēro grāmatvedības praksi, finanšu aktīvu turēšanas procedūras un iekšējo kontroli, kas pilnībā aizsargā šos aktīvus pret zaudējuma risku finanšu aktīvu kontu turētāja vai apakšturētāja maksātspējas, nevērības, krāpšanas, sliktas pārvaldības vai nepietiekamas uzskaites gadījumā.
2. SNMS operators var savlaicīgi piekļūt saviem aktīviem un aktīviem, ko tam nodevuši dalībnieki.
3. SNMS operators izvērtē un izprot risku apmērus saistībā ar tā turētājbankām, pilnībā ņemot vērā savas attiecības ar katru no tām.
4. SNMS operators apstiprina ieguldījumu stratēģiju, kas atbilst tā vispārējai riska pārvaldības stratēģijai un to pilnībā dara zināmu dalībniekiem. SNMS operators ieguldījumu stratēģiju pārskata vismaz reizi gadā.
5. SNMS operatora ieguldījumus saskaņā ar tā ieguldījumu stratēģiju nodrošina augstas kvalitātes debitors vai tās ir prasības pret šādu debitoru. SNMS operators definē augstas kvalitātes debitora kritērijus. Ieguldījumi tiek veikti instrumentos ar minimālu kredītrisku, tirgus risku un likviditātes risku.
6. Šī panta 3.–5. punkts neattiecas uz Eurosistēmas SNMS.

*15. pants***Operacionālais risks**

1. Operacionālā riska identificēšanai, uzraudzīšanai un pārvaldīšanai SNMS operators izveido spēcīgu regulējumu, kas ietver piemērotas sistēmas, režīmus, procedūras un monitoringa instrumentus.

▼M1

- 1.a SNMS operators periodiski un pēc nozīmīgām izmaiņām sistēmā pārskata, audītē un pārbauda režīmus, procedūras un instrumentus.

▼ B

2. SNMS operators nosaka pakalpojumu līmeņus un operacionālās uzticamības mērķus, kā arī plānus šo mērķu sasniegšanai. SNMS operators šos mērķus un plānus pārskata vismaz reizi gadā.

3. SNMS operators nodrošina, ka SNMS jebkurā laikā ir maināma kapacitāte, lai tiktu galā ar maksājumu skaita pieaugumu stresa apstākļos, un ka SNMS var sasniegt pakalpojuma līmeņa mērķus.

4. SNMS operators apstiprina visaptverošus fiziskās un informācijas drošības plānus, kas pienācīgi identificē, novērtē un pārvalda jebkuru iespējamo ievainojamību vai draudus. SNMS operators šos plānus pārskata vismaz reizi gadā.

▼ M1

4.a SNMS operators apstiprina efektīvu kibernetiķības sistēmu, kurā ir pienācīgi pārvaldības pasākumi kibernetiķības risku pārvaldīšanai. SNMS operators identificē SNMS kritiskās operācijas un ar tām saistītos aktīvus, kā arī nosaka pienācīgus pasākumus, lai aizsargātu šīs operācijas un aktīvus no kibernetiķības riskiem, konstatētu tos, reaģētu uz tiem un atjaunotu funkcionētspēju pēc tiem. Šos pasākumus regulāri pārbauda. SNMS operators rīkojas, lai pienācīgā līmenī apzinātos situāciju kibernetiķības jomā. SNMS operators rīkojas, nepārtraukti adaptējot un attīstot savas spējas, lai vajadzības gadījumā varētu laikus pielāgot savu kibernetiķības sistēmu kibernetiķības risku dinamiskajai attīstībai.

▼ B

5. SNMS operators apstiprina darbības nepārtrauktības plānu, kurā iekļauj notikumus, kas rada nozīmīgu SNMS darbības traucējumu risku. Plānā paredz rezerves telpu izmantošanu un kritisko informācijas tehnoloģiju sistēmu darbības atsākšanas nodrošināšanu divu stundu laikā pēc šādiem notikumiem. Plāns izstrādāts tā, lai SNMS vienmēr būtu spējīga norēķināties par visiem maksājumiem, kas jāveic līdz tās darbības beigām, kurā noticis traucējums. SNMS operators plānu pārbauda un pārskata vismaz reizi gadā.

6. SNMS operators identificē kritiskos dalībniekus, pamatojoties t.sk. uz maksājumu skaitu un apjomu un uz to iespējamo ietekmi uz citiem dalībniekiem un SNMS kopumā gadījumā, ja šādi dalībnieki saskartos ar nozīmīgu operacionālu problēmu.

7. SNMS operators identificē, monitorē un pārvalda riskus, kurus SNMS darbībai var radīt kritiskie dalībnieki, citas FTI, kā arī pakalpojumu un komunālo pakalpojumu sniedzēji.

▼ **M1***16. pants***Piekluves un dalības kritēriji**

1. SNMS operators nosaka un publisko nediskriminējošus piekluves un dalības kritērijus attiecībā uz SNMS pakalpojumiem tiešajiem un vajadzības gadījumā netiešajiem dalībniekiem un citām FTI. SNMS operators šos kritērijus pārskata vismaz reizi gadā.

2. Piekluves un dalības kritēriji, kas minēti 1. punktā, balstās uz SNMS drošības un efektivitātes apsvērumiem un ņem vērā tās apkalpotos tirgus, kā arī ir pielāgoti un samērojami ar SNMS specifiskajiem riskiem. Ievērojot proporcionalitātes principu, SNMS operators nosaka prasības, kas piekļuvi ierobežo pēc iespējas mazāk. Ja SNMS operators liedz piekļuvi kādai struktūrai, kas lūdz dalības tiesības, tas lieguma iemeslus norāda rakstiski, pamatojoties uz visaptverošu risku analīzi.

3. SNMS operators pastāvīgi monitorē to, vai dalībnieki atbilst SNMS piekluves un dalības kritērijiem. Tas nosaka nediskriminējošas procedūras dalībnieka dalības tiesību apturēšanai un organizētai pārtraukšanai, ja dalībnieks neatbilst kritērijiem, un publisko šādu procedūru attiecīgos galvenos aspektus. SNMS operators procedūras pārskata vismaz reizi gadā.

▼ **B***17. pants***Daudzpakāpju dalības kārtība**▼ **M1**

1. Riska pārvaldības nolūkā SNMS operators nodrošina, ka SNMS noteikumi, procedūras un līgumi tam ļauj saņemt informāciju par netiešajiem dalībniekiem, lai identificētu, monitorētu un pārvaldītu jebkurus būtiskus riskus SNMS, ko var radīt dalība. Šī informācija attiecas vismaz uz:

- a) darbības, kuru tiešie dalībnieki veic savā vai netiešo dalībnieku vārdā, proporcionālo daļu attiecībā pret darbību sistēmas līmenī;
- b) netiešo dalībnieku skaitu, kuri norēķinus veic, izmantojot atsevišķu tiešo dalībnieku;
- c) SNMS maksājumu skaitu un apjomu, kurus iniciējis katrs netiešais dalībnieks;
- d) punkta c) apakšpunktā minēto maksājumu skaitu un apjomu proporcionālo daļu tā tiešā dalībnieka maksājumos, ar kura palīdzību netiešais dalībnieks piekļūst SNMS.

2. SNMS operators, ņemot vērā 1. punktā minēto informāciju, identificē tiešo un netiešo dalībnieku būtisku atkarību, kas var ietekmēt SNMS.

▼B

3. Risku pārvaldīšanas nolūkā SNMS operators identificē netiešos dalībniekus, kuri rada būtiskus riskus SNMS, un tiešos dalībniekus, ar kuru palīdzību tie piekļūst SNMS.

4. SNMS operators riskus, kas rodas no daudzpakāpju dalības, pārskata vismaz reizi gadā. Lai nodrošinātu, ka riski tiek pienācīgi pārvaldīti, tas vajadzības gadījumā veic risku mazinošas darbības.

*18. pants***Lietderība un efektivitāte**

1. SNMS operatoram ir procedūra SNMS apkalpoto tirgu vajadzību noteikšanai un izpildīšanai, jo īpaši attiecībā uz:

- a) klīringa un norēķinu kārtības izvēli;
- b) darbības struktūru;
- c) produktu loku, attiecībā uz kuriem tiek veikts klīrings un norēķini;
- d) tehnoloģijas un procedūru izmantošanu.

2. SNMS operatoram ir skaidri noteikti mērķi un uzdevumi, kas ir izmērāmi un sasniedzami, piem., pakalpojumu minimālā līmeņa, riska pārvaldības prognožu un uzņēmējdarbības prioritāšu jomā.

3. SNMS operators izveido mehānismu regulārai, vismaz ikgadējai 1. un 2. punktā noteikto prasību pārskatīšanai.

*19. pants***Komunikācijas procedūras un standarti**

SNMS operators izmanto vai piemēro attiecīgās starptautiski pieņemtās komunikāciju procedūras un standartus, lai veicinātu efektīvus maksājumus, klīringu, norēķinus un grāmatojumus.

*20. pants***Noteikumu, galveno procedūru un tirgus datu atklātība**

1. SNMS operators pieņem skaidrus un visaptverošus noteikumus un procedūras, kas pilnībā darīti zināmi dalībniekiem. Attiecīgie noteikumi un galvenās procedūras ir publiski pieejamas.

2. SNMS operators sniedz sistēmas uzbūves un operāciju, kā arī SNMS operatora un dalībnieku tiesību un pienākumu skaidru aprakstu, lai dalībnieki var izvērtēt riskus, kurus tie uzņemsies, piedaloties SNMS.

▼ B

3. SNMS operators nodrošina visus vajadzīgos un pienācīgos dokumentus un apmācības, lai veicinātu to, ka dalībnieki saprot SNMS noteikumus un procedūras, kā arī riskus, ar kuriem tie saskaras, piedaloties SNMS.

4. SNMS operators publiski dara zināmas SNMS komisijas maksas atsevišķu piedāvāto pakalpojumu līmenī, kā arī savu atlaižu politiku. Salīdzināšanas nolūkiem SNMS operators sniedz maksas pakalpojumu skaidru aprakstu.

5. SNMS operators sniedz atbildes uz *CPSS-IOSCO* Finanšu tirgus infrastruktūru informācijas sniegšanas regulējuma jautājumiem un dara tās zināmas publiski. SNMS operators savas atbildes atjaunina, ja notikušas būtiskas izmaiņas sistēmā vai darbības nosacījumos, darot to ne retāk kā reizi divos gados. SNMS operators tāpat dara zināmus darījumu skaita un apjoma pamatdatus.

▼ M1*21. pants***Kompetentās iestādes pilnvaras**

1. Kompetentajai iestādei ir pilnvaras:
 - a) jebkurā laikā saņemt no SNMS operatora jebkādu informāciju un dokumentus, kas vajadzīgi, lai novērtētu atbilstību šīs regulas prasībām vai lai sistēmiskā līmenī veicinātu maksājumu sistēmu raitu darbību. SNMS operators bez liekas kavēšanās attiecīgo informāciju paziņo kompetentajai iestādei;
 - b) pieprasīt SNMS operatoram iecelt neatkarīgu ekspertu, lai tas veiktu SNMS darbības pārbaudi vai neatkarīgu pārskatīšanu. Kompetentā iestāde var noteikt prasības attiecībā uz ieceļamā eksperta specializāciju, sastādāmā ziņojuma saturu un apjomu, darbībām ar ziņojumu, t.sk. noteiktu tā elementu izpaušanu un tā publicēšanu, un termiņiem ziņojuma sastādīšanai. SNMS operators informē kompetento iestādi par noteikto prasību izpildi;
 - c) veikt pārbaudes uz vietas vai deleģēt pārbaudžu veikšanu uz vietas. Ja tas nepieciešams pārbaudes pienācīgai veikšanai un efektivitātei, kompetentā iestāde var veikt šādu pārbaudi, par to iepriekš nepaziņojot.
2. ECB pieņem lēmumu par 1. punktā minēto pilnvaru izmantošanas procedūru un nosacījumiem.

▼ **M1***21.a pants***Pārraudzības darbību organizācija**

Kompetentā iestāde drīkst veikt regulāras un/vai ad hoc pārraudzības darbības, lai novērtētu SNMS operatora atbilstību 3.–21.pantā noteiktajām prasībām vai lai sistēmiskā līmenī veicinātu maksājumu sistēmu raitu darbību.

*21.b pants***Konfidencialitāte**

Informāciju, kuru SNMS operators kompetentajai iestādei sniedz kā konfidenciālu informāciju, drīkst sniegt tālāk Eiropas Centrālo banku sistēmas ietvaros (ECBS). ECBS dalībnieki ar šādu informāciju rīkojas kā ar konfidenciālu informāciju atbilstoši ECBS Statūtu 37.1. pantā noteiktajam pienākumam ievērot dienesta noslēpumu.

*22. pants***Koriģējoši pasākumi**

1. Ja SNMS operators neatbilst šīs regulas noteikumiem vai ir pamatotas aizdomas, ka SNMS operators neatbilst šīs regulas noteikumiem, kompetentā iestāde:

- a) rakstiski informē SNMS operatoru par neatbilstības vai aizdomu par neatbilstību raksturu; un
- b) dod SNMS operatoram iespēju tikt uzklausītam un sniegt paskaidrojumus.

2. Ņemot vērā SNMS operatora sniegto informāciju, kompetentā iestāde var noteikt SNMS operatoram koriģējošus pasākumus, lai labotu neatbilstību un/vai novērstu tās atkārtanos.

3. Kompetentā iestāde koriģējošus pasākumus var noteikt nekavējoties, ja tā konstatē, ka neatbilstība ir tik nopietna, ka vajadzīga tūlītēja rīcība. Tā norāda sava lēmuma iemeslus.

4. Kompetentā iestāde, kas nav ECB, bez kavēšanās paziņo ECB par savu nolūku noteikt SNMS operatoram koriģējošus pasākumus.

5. Koriģējošus pasākumus var noteikt neatkarīgi vai reizē ar sankcijām, kas noteiktas saskaņā ar Padomes Regulu (EK) Nr. 2532/98 ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Padomes Regula (EK) Nr. 2532/98 (1998. gada 23. novembris) par Eiropas Centrālās bankas pilnvarām piemērot sankcijas (OV L 318, 27.11.1998., 4. lpp.).

▼ M1

6. ECB pieņem lēmumu par procedūru, kura jāievēro, nosakot koriģējošus pasākumus.

*23. pants***Sankcijas**

Šīs regulas noteikumu pārkāpuma gadījumā ECB var noteikt sankcijas. Šādas sankcijas nosaka saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 2532/98 un Eiropas Centrālās bankas Regulu (EK) Nr. 2157/99 (ECB/1999/4) ⁽¹⁾. ECB pieņem lēmumu par metodoloģiju, saskaņā ar kuru aprēķina sankciju lielumu.

*24. pants***Pārskatīšana**

Ne vēlāk kā divus gadus pēc dienas, kurā šī regula stājas spēkā, un reizi trijos gados pēc tam ECB Padome izvērtē tās piemērošanu un to, vai šī regula nav jāgroza.

▼ B*25. pants***Noslēguma noteikumi**

1. Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.
2. SNMS operatori atbilstība šajā regulā noteiktajām prasībām ir jānodrošina viena gada laikā no dienas, kurā tiem saskaņā ar 1. panta 2. punktu paziņots ECB Padomes lēmums.
3. Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama dalībvalstīs saskaņā ar Līgumiem.

⁽¹⁾ Eiropas Centrālās bankas Regula (EK) Nr. 2157/99 (1999. gada 23. septembris) par Eiropas Centrālās bankas pilnvarām piemērot sankcijas (ECB/1999/4) (OV L 264, 12.10.1999., 21. lpp.).